

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: DIMITRIE ALEXANDRESCO

Decanul Facultății de Drept din Iași, fost Procuror-general la Înalta Curte de Casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESAARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODEBANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla. . . 45 lei
6 luni 20 „
3 luni 10 „
Sirinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

*Apare de două ori pe săptămână
sub redacțiunea unui comitet*

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
București, CALEA BAHOVEI

Lângă Palatul Justiției

TELEFON № 16/98 —

Din cauza vacanței sărbătorilor Paștelui, numărul viitor va apare cu data de Duminică 21 Aprilie când va începe a se distribui și TABLA DE MATERII celor ce au achitat costul ei de 5 lei, și sunt la curent cu plata abonamentului.

S U M A R

— Locașiuinea bunului indiviz de d-l judecător Nicolae N. Pancu.

JURISPRUDENȚĂ:

— Casație s. II: *Ștefa i Stescu cu Dîdina și C. Teodorescu* (Dacă erorile strecurate într-o hotărâre pot atrage casarea ei? Dacă nepronunțarea asupra unui subsidiar pentru stabilirea unei prezumpțiuni de fapt se consideră ca o omisiune esențială?), cu o Notă critică de d-l profesor I. Tanovicăanu;
— Casație s. II: *Ion G. Demetriad cu D-r Macri s. a.* (Dacă o cerere de intervenție făcută de un al treilea, într-o urmărire imobiliară, n'a fost însoțită de plata citațiilor, trib. cu drept cuvânt o anulează?).

Rezumatel Jurisprudenței Curței noastre de Casație

Casație s. unite: No. 1: Apel.—Nemotivarea apelului.—Obligația impusă apelantului de a comunica părții intimată motivele apelului.—Depunerea motivelor la dosar în prezua judecătii.—Dacă aceasta satisface cerințele legii pentru comunicarea motivelor de apel.—Art. 69, 333 și 326 pr. civ.; *No. 2:* Adopțiune.—Netranscrierea hotărârii de adopțiune în termen de trei luni d'la darea hotărârii, în registrele stării civile.—Rămânerea fără efect a adopțiunii.—Vechiul art. 323 c. civil.

Casație s. I: No. 1: Gestiuine de afaceri.—Particular care printr-o gestiuine de afaceri produce un profit unui județ.—Dacă județul poate refuza plata cerută sub cuvânt că județul nu a fost autorizat; *No. 2:* Restituiri de taxe.—Timbru proporțional.—Dacă asemenea taxe de timbru se restituiesc și în cari cazuri.—Societatea comercială constituită prin contract.—Nefuncționarea ei din diferite împrejurări.—Dacă se poate restitu taxa timbrului proporțional percepută pentru acel act.—Art. 10 și 23 l. timbrului.

Casație s. II: No. 1: Hotărânicie.—Executarea ei.—Dacă e nevoie de a se comunica mai întâi titlul executor și somația.—Soluție negativă.—Neaplicarea art. 337 și 338 pr. civilă.—Procedură specială de executare prevăzută de regulamentul hotărânicilor prin art. 32; *No. 2:* Contencios administrativ.—Epitrop al unei biserici.—Inlocuirea lui de către Administrația Casei Bisericii.—Recurs în casație.—Admisibilitatea în principiu.—Respingere în fond.—Art. 12 și 19 l. Casei Bisericii și art. 62, 63, 64 și 65 din regulamentul ei și art. 5 lit. f din legea Curții de casație din 1912; *No. 3:* Parte civilă.—Sentință achitătoare.—Materie corecțională.—Dreptul părții civile de a face apel și a stabili existența delictului, spre a cere despăgubiri civile.—Art. 197 pr. civ.; *No. 4:* Judecătorie de pace.—Mijloace de apărare.—Invocarea lor din oficiu.—Măsură lăsată la chibzuința judecătorului.—Lipsă de nulitate.—Art. 83 l. 1. p.; *No. 5:* Bancrută.—Independența jurisdicției penale și a celei comerciale.—Acordarea unui morator.—Admisibilitatea urmărilor

comerciantului înaintea instanțelor represive.—Art. 714 și 875 c. comercial.

Casație s. III: No. 1: Taxe succesoriale.—Legatar universal.—Obligația lui de a plăti taxele și pentru legatele particulare.—Comună instituită.—Legatar universal.—Scutirea ei de taxe.—Plata taxelor numai pentru legatele particulare.—Art. 73 și 48 al. 8 l. timbrului; *No. 2:* Delict silvic.—Flagrant delict.—Proces-verbal.—Semnarea lui de doi martori.—Cazul când martorii nu știu carte.—Semnare prin punere de deget.—Art. 78, 83 și 81 c. silvic.

LOCAȚIUNEA BUNULUI INDIVIZ

Plecând dela adevărul juridic că proprietatea este un drept absolut și exclusiv, rezultă că mai multe persoane nu pot să aibă în același timp proprietatea întreagă asupra aceluiaș lucru.

Dacă aceasta e o imposibilitate materială, se poate însă ca un lucru să aparțină în comun la mai mulți proprietari deodată.

Frecvența contractului de locațiune, a acestui contract de o atât de mare utilitate socială, face ca acest contract să-l întâlnim une ori emanând nu numai dela persoane cari au deplina proprietate a unui bun, ci și dela acei al căror drept e strâns legat de al altora, a stare de comunitate unindu-i la un loc.

Sub acest raport cestiunea locațiunii bunului indiviz și a drepturilor comuniștilor în timpul cât durează starea de comunitate, își are toată aplicațiunea.

Și această cestiune a locațiunii bunului indiviz, cred că s'ar putea pune cu mai mult cuvânt în starea de comunitate a moștenirii, mai mult decât în acea stare de comunitate din materie de societate.

În materie de societate, asociații sunt presupuși a-și fi dat un mandat reciproc de administrare pentru contractul ce-l încheie; ceva mai mult,

acel dintre asociații care are dreptul de administrațiune poate da în locațiune până la cinci ani imobilul societății, fiind presupus a avea un mandat tacit din partea celorlalți.

Astfel, tribunalul Dolj a decis că asociatul proprietarului la exploatarea unei moșii chiar dacă el nu are dreptul de a arenda moșia, poate însă să dea în arendă un lot mic din acea moșie.

În timp ce în materie de moștenire nu există contract și nici mandat, neexistând convențiune și consimțământ și nici chiar cel puțin un quasi-contract.

În materie de succesiune, fiindcă sunt interese comune în joc, și fiindcă toți moștenitorii au interes pentru conservarea lucrului comun, toți vor putea face acte de conservare sau de administrațiune cu caracter provizoriu, însă pentru a se putea realiza acest lucru, urmează ca ei să fie cu toții de acord; pentru că o opunere din partea unuia singur ar putea împiedica facerea actului, și aceasta cu atât mai mult, cu cât dispozițiunile art. 737 cod. civil lasă a se întrevădea obligațiunea pentru comoștenitori de a-și da socoteala unul altuia.

Dar dacă comoștenitorii nu sunt de acord, și starea de indiviziune încă continuă, întrucât nu a intervenit nici o acțiune de împărțea și nici nu s'a făcut vre-o cerere din partea vre-unui comoștenitor de a se închiria sau arenda bunul indivis în justiție prin licitație publică? 1).

În această stare de indiviziune a moștenirii se poate ușor închipui cazul ca un comoștenitor al unei succesiuni în care se află d. ex. un imobil, fără știrea celorlalți comoștenitori să închirieze imobilul unui terțiu.

Care va fi dar soarta unui asemenea act intervenit între unul dintre comoștenitori și un terțiu care nu cunoștea de loc starea de indiviziune a bunului închiriat?

Pe când în legislațiunile altor țări există proprietăți comune sau indivize supuse unor anumite reglementări legale, cum d. ex. în vechea legislațiune germană (Gesammte Hand = proprietatea în mâni comune), pe când în legislațiunile noastre vechi, ca și în codul austriac, un capitol întreg reglementează starea de comunitate și drep-

turile celor coindivisi; astfel art. 1408 din codul Calimach dispune: «Fiește carele părtaș poate neatârnat și de sine să amanezeze, să legatari-sească sau intru alt chip să instrăineze dupe a sa plăcere dreapta sa parte sau folosurile ei, intrucât nu va jieni drepturile părtașilor lui»;

În tot codul civil nu găsim nici un articol relativ la drepturile celor ce posed în comun—materiei comunității nefiindu-i rezervat nici un capitol,—dar nici chiar un singur articol, fie el cât de incomplet.

Iar dacă în dreptul maritim găsim o singură dispozițiune a art. 505 relativă la interesul comun al proprietarilor unui vas, această dispozițiune e explicabilă prin însăși natura lucrului la care se aplică în acea legiuire specială, de unde nu se poate trage nici prin analogie, nici prin cea mai largă interpretare nici un folos comunității din dreptul civil.

Rămâne dar, față de această lipsă completă de legiferare, aplicabilă tot cunoscuta dispozițiune a art. 728 cod. civil, dispozițiune atât de ușor explicabilă prin faptul că indiviziunea a fost privită cu ochi răi de redactorii codului nostru civil, care o considera ca o stare imposibilă, un isvor nesecat de certuri și de tot soiul de neajunsuri și o contrazicere a proprietății individuale.

Astfel, după principiile generale cari cărmuesc starea de indiviziune, fiecare copărtaș fiind presupus a fi proprietarul și posesorul fiecărei molecule din imobilul indivis, unul dintre coproprietarii indivis nu poate în mod valabil dispune de el în propriul său folos fără consimțământul celorlalți, așa că unul din coproprietarii în indiviziune nu pote în timpul indiviziunii să închirieze sau să arendeze imobilul comun fără consimțământul celorlalți.

Acest principiu îl găsim atât în vechiul drept francez și în codul Calimach, unde majoritatea glasurilor hotăra dacă actul trebuia sau nu să se facă, dar mai ales în dreptul roman, unde unul din coproprietarii nu putea să facă nici o schimbare dreptului comun fără consimțământul celorlalți, iar singurele acte pe cari le puteau face, erau actele de conservare. (Digeste, Communi dividundo).

În principiile dreptului roman și în sistemul formular nu exista drept fără acțiune, și comu-

1) Vezi în privința închirierii prin licitație «Buletinul Curței de Casațiune» 1891, pag. 923.

niștii aveau față de ceilalți, pentru regularea drepturilor lor pe cele judecătorească, acțiunea *Communi dividundo*, asupra caracterului careia nu găsim necesar să insistăm decât numai spunând că ea era întocmită pentru a menaja interesele comuniștilor.

Jurisconsultii romani se întrebau dacă acela care a făcut locațiunea bunului indivis este sau nu în culpă, și dacă pot beneficia de acțiunea *Communi dividundo* care îi favoriza, sau dacă nu s'ar fi putut prevala decât numai de acțiunea *in gestiune de afaceri*.

Jurisconsultul Ulpian este formal în această privință, căci iată ce găsim în *Digeste* la titlul *Communi dividundo*, legea 6: «Sive Autem locando fundum Communiem sive colendo de fundo Communi quid socius Consecutus sit, Communi dividundo iudicio tenebitur et si quidem communi nomine id fecit, neque lucrum neque damnum sentire eum oportet, si vero non Communi nomine sed ut lucretur solus magis esse oportet ut damnum ad ipsum respiciat».

Iar jurisconsultul Papinian expune o argumentațiune foarte subtilă, susținând că pentru ca comunistul să poată avea acțiune pentru cheltuielile și angajamentele ce și le-a luat, trebuie ca situațiunea să fi fost de așa natură ca *el să nu și fi putut salvagarda interesele lui proprii decât salvagardând interesele comune*; fără această condițiune fundamentală el nu ar fi dar decât un gerant de afaceri protejat dar prin acțiunea negoțurilor gestor. (Vezi *Digeste*, *Communi dividundo*, leg. 6, 2, 7).

De asemenea codul Caragea (art. 7, p. 3, cap. 13) zice: «nici un părtaș nu poate să facă vre-o prefacere fără învoirea tuturor, iar de va face, e dator paguba ce se va pricinui».

Gestiunea de a se ști dacă un proprietar în diviziune poate sau nu să dea lucrul comun în arendă sau cu chirie fără consimțământul celorlalți coproprietari, această gestiune e controversată. S'a susținut că un asemenea contract va fi valid numai cât timp ceilalți coproprietari n'au cerut nulitatea lui; îndată ce vor propune nulitatea, contractul va fi anulat, pentrucă în timpul diviziunii fiecare coproprietar are dreptul la lucrul întreg și unul din ei nu poate exercita dreptul tuturor. (Vezi D. Alexandresco, t. 9, p. 55).

În principiu, pentru ca cineva să poată da un lucru cu chirie, trebuie a fi sau proprietarul lucrului sau a avea folosința lui sau cel puțin a fi însărcinat cu administrațiunea lui; acel care nu are nici un drept asupra lucrului, n'ar putea transmite folosința lui, după cum nu poate transmite nici proprietatea.

Laurent susține că un coproprietar al lucrului indivis nu poate da cu chirie imobilul comun fără concursul celorlalți coproprietari, pentrucă unul din comuniști nu are calitatea, neavând nici proprietatea, nici puterea de a dispune sau administra, dar nu poate închiria nici pentru părtea care îi aparține, atât timp cât durează diviziunea; de unde urmează că coproprietarii pot cere nulitatea contra aceluia care a luat imobilul, pentrucă în realitate aceasta e *închirierea lucrului altuia*, închiriere care e nulă.

Guillouard, această importantă autoritate în materie de locațiune, susține că un contract de închiriere sau arendare încheiat numai de un comunist, nu numai că va fi anulat chiar pentru partea locatorului, dar locatorul sau arendașul nu ar putea cere împărțeala lucrului comun decât în contra locatorului, nu însă și contra celorlalți coproprietari; aceasta de sigur ca o aplicațiune a regulii *Res inter alias acta*.

Așa că în zadar locatarul acționat în judecată va răspunde că atâta timp cât partajul nu a avut loc, nu se poate ști dacă bunul închiriat nu va cădea în lotul locatorului, cum ar fi de ex. în cazul ipotecei, și că prin urmare convențiunea să fie provizoriu menținută până ce partajul va fixa lotul fiecăruia; căci ceilalți comuniști i-ar putea oricând răspunde că închirierea conferă un drept imediat care le cauzează un prejudiciu actual și că închirierea nu poate fi provizoriu menținută, cum s'ar putea menține provizoriu o vânzare a unui lucru indivis, care va produce sau nu efectele sale după partaj, dar nu o locațiune care micșorează drepturile comuniștilor în timpul diviziunii.

Dar chiar considerată fapta locatorului ca închirierea lucrului altuia, aceasta încă nu încheie discuțiunea, pentrucă însăși gestiunea locațiunii lucrului altuia e supusă diferitelor păreri.

După *Pothier*, după cum se poate vinde lucrul altuia, tot așa se poate închiria, și aceasta nu nu-

mai în privința lucrului de care cineva se poate folosi, dar chiar în privința lucrului asupra căruia cineva nu are nici un drept; contractul în acest caz credem că va fi valid în sensul că locatorul e obligat a garanta pe locatar în caz când el ar fi împiedicat în folosința acestui lucru, în acest caz obligațiunea locatorului apare cu obligațiunea aceluia care a promis faptul altuia, sau cu o obligațiune de a o face și se rezolvă în totdeauna în o acțiune în daune.

De altfel închirierea lucrului altuia nu e nulă și din alte motive.

În primul rând nici un text de lege nu prevede această nulitate. Art. 1599 din Codul Francez și care s'a eliminat de legiuitorul nostru după care vânzarea lucrului altuia e nulă fiind o dispozițiune excepțională, credem că nu poate fi aplicabilă la contractul de arendare sau de locațiune.

Apoi închirierea lucrului altuia e validă între părți, pentru că închirierea nu e un contract translativ de proprietate ci un contract productiv numai de obligațiuni; ori nici o regulă de rațiune și de drept nu se poate opune la contractarea unei obligațiuni cu privire la lucrul altuia afară bineînțeles de daunele la care ar putea da loc inexecutarea obligațiunii.

Sub acest raport dar închirierea lucrului altuia este deci validă, pe deoparte în baza principiului libertății convențiilor iar pe de alta în baza dreptului recunoscut oricărui contractant de a promite fapta altuia, principiul consacrat în Franța prin art. 1129 din cod. civil.

După Colmet de Santerre locațiunea lucrului altuia nu e nulă în acelaș grad ca vânzarea lucrului altuia și trebuie ca folosința celui care ia imobilul în locațiune să întâlnească oarecare obstacol pentru ca să poată cere nulitatea contractului; se va aprecia dar după circumstanțe dacă locatorul trebuie să fie considerat ca neîndeplinindu-și obligațiunile predând lucrul altuia d. ex. locatarul trebuie să facă lucrări sau să stabilească un fond de comerț, în acest caz el nu are o folosință posibilă când este amenințat de o evicțiune, și în acest caz tribunalele urmează a admite cererea de rezoluțiune a contractului.

Chiar Laurent obiectează că deși închirietorul ne având nici un drept asupra lucrului nu poate

transmite aceeace nu are, dar totuși poate a ceda un drept care nu-l are, însă cu sarcina de a-l procura mai târziu; și credem —zice dânsul— că toate contractele cinstite promișând lucrul altuia conține virtualmente o promisiune *de porte fort* (de garanție că se va execută) din partea aceluia care se obligă.

Și dacă această clausă este scrisă într'un contract al lucrului altuia, ne ar părea foarte greu de a nu-i recunoaște validitatea unui asemenea contract în prezența textului 1120 Codul civil Francez și din tăcerea Codului la titlul locațiunii; ori dacă această clausă nu este în mod formal indicată și scrisă credem că e conform cu intențiunea presumată a părților ca ea să fie subînțeleasă întotdeauna.

Această clausă *de porte fort* în codul nostru civil nu o găsim trecută, și această omisiune credem noi că nu a putut fi dictată decât de suficiența principiilor generale din materia obligațiilor.

Guillouard mai categoric pune chiar principiu că locațiunea lucrului altuia e valabilă, și-și formulează această opinie pe ideia că cu tot ce e în comerț poate face obiectul unui contract și lucrul altuia conform art. 1120 Cod. Civ. Fr. fiind în comerț locațiunea lucrului altuia e valabilă.

Dacă considerăm însă această locațiune a lucrului altuia că și vânzarea lucrului altuia ca inexistentă după cum o consideră autorii ca Aubry et Rau atunci consecința ar fi că însuși locatorul lucrului altuia să poată pune înainte neexistența contractului având o *condictio possessionis*.

În cea ce privește situațiunea locatorului de bună credință, Guillouard arata două cazuri când el singur ar avea dreptul de a cere anularea contractului cu daune; și anume când locatarul a făcut de ex. o mare instalațiune de ex. o uzină, o fabrică etc. și 2) când locatarul află că locatorul a fost un uzurpator îndrăzneț, căci nimeni nu poate fi ținut a se asocia la o fraudă, în acest caz va putea cere sau execuțiunea contractului sau daune; de altfel chiar autorii care consideră contractul nul, încă admite în acest caz daune, bazându-se pe dispozițiunile art. 1599 c. civ. Fr. de la vânzarea lucrului altuia.

S'ar părea că prin analogie cu drepturile consfințite de art. 1517 cod. civ. asociaților, comu-

nișii ar putea și ei să închirieze sau să arendeze imobilul comun în limitele unui act de administrațiune adică pe cinci ani.

În adevăr în principiu actele de administrațiune au drept caracter propriu de a nu angaja viitorul decât pentru un timp scurt, și de a fi de cele mai multe ori posibil de reînnoire; rezultă că închirierea este în principiu un act de administrațiune însă tot acest act când depășește oarecare durată de a fi considerat ca un act de dispozițiune (Vezi Planiol T. I).

Curtea de Apel din București s. IV prin decizia No. 53 din 4 Noembrie 1909 *), a decis ca unul din comuniști nu poate fără consimțământul expres sau tacit al celorlalți să închirieze sau să arendeze imobilul comun nici chiar în limitele unui act de administrațiune, adică pe cinci ani.

Iar Înalta Curte de Casațiune prin decizia No 417/909 a stabilit că rezilierea contractului de arendare sau închiriere a imobilului unor minori ceruta de minorul ajuns la majoritate pe baza art. 1268 și 1419 din c. civ. poate fi pronunțată de instanțele judecătorești nu numai în folosul minorului ajuns la majoritate care a cerut rezilierea dar și față de comostenitorii săi minori când acel imobil se stăpânește în indiviziune de minorul devenit major sau de minori.

O altă față a acestei cesțiuni ar fi și următoarea: Unii autori între care și *Demante* ocupându-se de materia quasi contractelor, pe lângă cele două quasi contracte cunoscute a gestiunii de afaceri și a plăței lucrului nedatorit, mai numără ca exemple de alte quasi contracte și locațiunea bunului indivis de către unul din comuniști.

Ne permitem a crede că cu greu s'ar putea susține în cazul nostru că fapta unui comunist de a se amesteca fără nici o cădere în închirierea lucrului comun fără autorizațiune și fără știința celorlalți coproprietari ar putea fi considerată ca o gestiune de afacere, iar el ar fi privit a se fi comportat ca un *negotiorum gestio*, afară de ipoteza bineînțeles când ceilalți ar abandona imobilul, și aceasta pentru următoarele motive:

1) Pentru a fi un quasi contract urmează ca gestiunea ta să-mi fi fost utilă, ori tocmai de acest fapt eu mă plâng închiriindu-mi imobilul în condițiuni neacceptabile.

2) Prin faptul că vrei să declari valid un contract de arendare, considerându-l ca un quasi contract, adică ca un angajament fără convențiune, implicit recunoști că acest contract nu poate aveațarie.

3) Ne-ar părea foarte straniu cum s'ar putea susține cum un contract poate fi un quasi contract fiind două noțiuni care se exclud în momentul când ele iau naștere.

Fără îndoială că dacă din faptul locatorului care amestecându-se fără nici o cădere în treburile altora a comis o culpă, el ar fi realizat vre-un folos, voi avea față de el acțiunea *de in rem verso* pentru a-mi restitui cu ce a profitat *propter rem*.

Cât privește raporturile juridice dintre locatorul lucrului altuia și locatar ele ar urma să fie cele ce urmează:

Contractul de locațiune când una din părți nu-și îndeplinește obligațiunile sale principale în principiu nu e nul, ci numai resolubil de oarece art. 1439 c. civ. zice: Contractul de locațiune se desființează în asemenea cazuri etc.

De aci ar rezulta credem noi următoarele consecințe aplicând principiile generale din materia obligațiunilor.

Locatorul n'ar putea cere niciodată desființarea locațiunii pentru cuvântul că nu e în stare să procure folosința lucrului închiriat.

În adevăr numai partea contractantă care-și îndeplinește obligațiunea sa poate invoca în folosul său dispozițiunile art. 1020 Cod. Civil; locatorul pentru a-și justifica cererea ar trebui să execute mai întâi obligațiunea sa, ceea ce tocmai aceasta se presupune că nu e în stare să facă.

Locatorul credem că va fi în drept ca în asemenea stare de lucruri de a refuza plata locațiunii. În adevăr neexecuțiunea din partea uneia autoriză neexecuțiunea din partea celuilalt.

Locatarul ar putea plătind sau consemnând prețul locațiunii să ceară sau execuțiunea contractului în cazul când acest lucru ar deveni posibil, d. ex. ar fi intervenit un partaj în urma căruia imobilul ar fi rămas proprietatea exclusivă a locatorului sau în tot cazul desființarea locațiunii cu daune interese.

Și în fine în caz de rea credință din partea locatorului care cu știință ar fi închiriat lucrul altuia, credem că se va aplica art. 998 Codul Civil, locatorul putând cere în asemenea caz o

*) (Curierul Judiciar, No. 83,909).

dată cu delăsarea imobilului daune întere, fără a fi obligat să achite mai întâi prețul locațiunii.

Cât privește calea pe care comostenitorii pot cere anularea închirierii e fără îndoială calea principală în anulațiunea contractului¹⁾.

18 Martie 1913

NICOLAE N. PANCU

Judecătorul Ocolului Cazaci-Dâmbovița

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II

Audiența dela 14 Ianuarie 1913

Președenția d-lui M. IULIAN, președinte

Ștefan Stătescu cu Didina și C. Teodorescu

Hotărâre. — Materie penală. — Nepronunțare asupra unui subsidiar pentru stabilirea unei prezumții de fapt. — Dacă omisiunea este esențială. — Erori strecurate într-o hotărâre — Dacă ele pot atrage casarea hotărârei.

1. *Erorile strecurate într-o hotărâre a instanței de fond nu denaturează faptele procesului și nu sunt de natură a schimba probele pe care se întemeiază tribunalul.*

2. *Instanțele de fond nu sunt ținute să răspundă la toate argumentele sau prezumțiunile aduse de părți în susținerile și apărările lor, ele sunt îndatorate să arate și să discute numai acele dovezi sau prezumțiuni puternice care ar putea să determine culpabilitatea inculpatului.*

3. *Instanța de fond nu săvârșește o omisiune esențială, când nu se pronunță asupra unei cereri subsidiare care tindea să stabilească o simplă prezumțiune de culpabilitate, iar nu o dovadă completă, care să determine prin ea însăși convingerea judecătorului.*

Decizia 56/913. — Respins recursul făcut de Ștefan Stătescu, ca parte civilă, contra sentinței Trib. Ilfov s. IV, No. 1200 din 1912, dată în proces cu Didina și C. Teodorescu.

Curtea

Ascultând pe recurent în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat C. Rădulescu pentru intimați în combatere; și

Pe d-l Procuror Vidrașcu în concluziuni pentru casare.

Deliberând,

Asupra motivului I de casare:

«Abuz de putere prin nejudicarea dovezilor în sarcină».

«Ordonanța definitivă, requisitiunile Ministerului public cât și memoriile scrise ale subsemnatului, prezentau tribunalului o serie de împrejurări de fapt, cari învederau cu prisosință că autorii acestui fapt nu au putut fi streini, veniți de afară, ci numai oameni din curte, sentința însă nu vorbește nimic de toate acestea, și omisiunea este esențială».

Având în vedere că prin deciziunea supusă recursului,

tribunalul a respins apelul făcut de recurentul St. Stătescu, ca parte civilă și a confirmat cartea de judecată a judelei ocol. II București, prin care inculpați Didina Teodorescu și C. Teodorescu se achită de faptul de furt prevăzut și pedepsit de art. 310 al. 3 c penal;

Considerând că pentru a achita pe inculpați, tribunalul examinând toate împrejurările în care s'a comis furtul dela l'cuișă recurentului, constată nu numai că nu există nici-o dovadă, dar nu există nici cel mai mic indiciu în sarcina inculpaților; că prezumțiunile ce se aduc contra lor, nu sunt de așa natură, în cât să stabilească în mod n'îndoios culpabilitatea acestor inculpați;

Considerând că instanțele de fond nu sunt ținute să răspundă la toate argumentele sau prezumțiunile aduse de părți în susținerile și apărările lor, ele sunt îndatorate să arate și să discute numai acele dovezi sau prezumțiuni puternice, cari ar putea să determine culpabilitatea inculpaților;

Considerând că în speță, sentința tribunalului examinează împrejurările de fapt cele mai principale și le discută în parte pe fiecare, arătând considerațiunile pentru care nu se pot deduce din acele împrejurări culpabilitatea inculpaților;

Considerând însă că acest motiv de casare se referă în parte la chestiuni de fapt, asupra cărora această înaltă Curte nu și poate exercita controlul său;

Că de aceea motivul de casare este nefondat;

Asupra motivului de II casare:

«Abuz de putere prin denaturarea faptelor și a probelor pe cari Trib. și motivează sentința sa. Astfel Tribunalul zice: a) că cu toate perchezițiunile făcute nu s'a găsit nimic la inculpați, or din dosar (fila 36) se vede că în realitate nu au fost mai multe perchezițiuni, iar așa zisă perchezițiune, s'a făcut după o lună de zile de la fapt; că această cercetare a fost o simplă revizie a bagajelor inculpaților în momentul arestării lor și după cererea mea de a li se permite să și ridice bagajul pentru a mi libera camera destinată servitoarei; b) că nu s'a furat decât pudră, butoni gulere, și alte mici lucruri. Or din dosar (fila 55) se poate vedea lista obiectelor ce am putut constata din primul moment, că mi s'a furat, și pentru care n'am constituit parte civilă la prima instanță cu s'ama de 20% lei.

«De «gulere» nu există în tot dosarul nici un act care să justifice afirmațiunea din sentința Tribunalului;

«c) Că prin depoziția «sub jurământ» a d-lui Dr. Herescu, de la prima instanță s'a dat un certificat de bună purtare inculpatului. Or din dosarul judecătoriei (fila 25) se constată că d-l Dr. Herescu a fost ascultat «fără jurământ», ca simplu informator, fiind nașul și protectorul inculpaților.

«d) Inculpații în scop de a se apăra pe dânșii, au aruncat bănuiala pe tânărul N. Nedelcovici; Trib. fără a spune că crede sau nu această versiune vorbește de întrebări și răspunsuri, adică de interogatorii ce s'ar fi luat inculpaților asupra acestui punct, când în dosar nu există vre un astfel de act»

Considerând că dacă Trib. arată în sentința sa, că s'ar fi făcut mai multe perchezițiuni la inculpați în loc de una; că, printre obiectele furate erau și «gulere» și că d-l Dr. Herescu a fost ascultat ca «martor» iar nu ca «informator», aceste împrejurări nu constituiesc motiv de casare, căci erorile strecurate în sentință, nu denaturează faptele procesului, și nu sunt de natură a schimba probele pe care se întemeiază Tribunalul;

Considerând că în ce privește bănuelile aduse de inculpați, unui nepot al recurentului, Tribunalul nu arată că acele bănueli erau fondate ci le menționează pentru a învedera care era credința inculpaților în privința au-

1) Vezi deciziunea No. 163/1889 Curtea Apel Iași s. I

torului furtului, pentru a înlătura prezumțiunea de culpabilitatea lor trasă din împrejurarea, că n'au anunțat imediat autoritățile;

Că, dar acest motiv de casare, în întregime este nefondat.

Asupra motivului III lea de casare :

Abuz de putere prin omisiunea de a se pronunța asupra părții celei mai importante din subsidiarul propus prin memoriul meu din 4 Iunie 1912 descinderea locală, și ascultarea d-lui Procuror Partheniu.

Considerând că, deși Tribunalul nu se pronunță a-nume asupra descinderii locale cerută de recurent și a ascultării procurorului Parthenia, spre a verifica afirmațiunile inculpaților că se putea vedea pe gaura ușei de la intrare cum stau ușile sălii interne, nu face o omisiune în această privință, căci în sentința sa în partea unde examinează faptele și împrejurările cauzei, zice că a avut în vedere toate indiciile de culpabilitate aduse contra inculpaților, și prin urmare și indicial tras din contradicțiunea lor asupra acelei afirmațiuni, dar nu l'a găsit concludent; că în tot cazul omisiunea nu este nici esențială, de oare ce subsidiarul tindea a stabili o simplă prezumțiune de culpabilitate, dar nu o dovadă completă, care să determine prin ea însăși convingerea judecătorului;

Că, prin urmare și acest motiv de casare este nefondat; Pentru aceste motive, Curtea, respinge etc.

NOTA.—Ni se trimite spre anotare prezenta deciziune a Custii de casațiune. Ca probleme juridice însemnate, ea nu prezintă nici una, credem însă că e bine să facem câteva observări asupra ei sub alte puncte de vedere, sub care credem că merită importanță.

Partea civilă în acest proces, era un magistrat și nu magistrat neînsemnat, ci unul din cei mai mari și mai distinși magistrați ai țării. De aci de sigur că nu trag concluziunea vreunui privilegiu pentru dânsul față cu inculpații, am însă dreptul să cer judecătorilor fondului ca cel puțin în asemenea caz să pună mai multă băgare de seamă, atât și nimic mai mult, în judecarea procesului. E vorba de un magistrat înalt, care de ordinar cenzurează activitatea judecătorilor de fond, e firesc ca cel puțin atunci când judecătorii de fond lucrează sub ochii aceluia superior, ei să fie cu grija și, deși afacerea e penală, să pună tot aceiași atențiune pe care o pun în afacerile civile.

Nu e probabil ca un magistrat înalt care a trăit o viață întreagă în aplicarea justiției, să caute să asuprească pe un om de jos, învinovățindu-l fără nici un motiv.

E adevărat propria sa afacere, o știm, e un simplu litigant, o recunoaștem, dar caracterul litigantului, fie în procesele civile și mai cu seamă

în procesele penale, este un punct de care trebuie să se țină seamă în chestiunile de apreciere.

Până aici am vorbit în abstracto.

Să cercetăm acum cazul concret rezolvat de judecători.

Cum a procedat instanța de fond?

Ochiul expert al magistratului penal, care era și parte civilă în proces, examinând de aproape afacerea găsește că o mare neglijență a prezidat la cercetarea chestiunilor de fapt.

Iar noi citind motivele recursului găsim că are dreptate în această privință. Și lucrul e grav, fiind că în afacerile penale chestiunile de fapt joacă un foarte mare rol, ceiace a făcut chiar pe unii să creadă că pentru chestiunile penale nu trebuie știința specialistului, ci orice muritor ar putea să le judece ca jurat. Prin urmare chestiunile de fapt trebuiesc examinate cu multă grija de judecătorii fondului, mai ales în afacerile penale.

Cum le-au examinat însă acești judecători?

Dacă hotărârea oglindește modul judecării, apoi se vede că afacerea a fost examinată cu multă neglijență, adică a fost examinată cu desconsiderarea care se dă de ordinar afacerilor penale.

Judecata vorbește de perchizițiuni și a fost o singură perchizițiune, de gulere, și de gulere nici nu s'a vorbit în cursul procesului, de depozițiune sub prestare de jurământ și se constată că pretinsa depozițiune, nu este de cât un certificat de bună purtare, de interogator și în realitate n'a fost nici un interogator.

Apoi, dacă ast-fel se denaturează faptele, care nu sunt susceptibile de apreciere, ce va fi oare cu chestiunile de apreciere, la care se cere nu numai atențiune ci și profundă cugetare și bună cumpanire a lucrurilor?

În zadar Curtea de casațiune apără instanța de fond, spunând că aceste erori *strecurate în sentință* nu denaturează faptele procesului și nu sunt de natură a schimba probele pe care se întemeiază tribunalul. Această e o simplă afirmare, în realitate însă când se vede că instanța de fond a văzut împrejurările altfel de cât ele erau, e firesc să conchidem;

1) Că s'ar fi putut, dacă ar fi cunoscut exact împrejurările, să fi dat o altă soluțiune.

2) În ori-ce caz judecătorii dau dovadă că n'au

depus toată atențiunea cuvenită, și mai ales în penal unde este un interes public în joc, instanța supremă trebuie să cheme cu strășnicie pe judecători la îndeplinirea oficiului lor. Aci în adevăr —după cum cu drept cuvânt observă Jul Clar—, *nu e vorba de grâu, ci de avere, onoarea și viața omului, de cât care nu este nici un lucru mai scump în lume!*¹⁾

În fine, relativ la motivul al II-lea de recurs, Înalta Curte de casațiune continuă jurisprudența pe care de nenumărate rânduri am criticat-o, de a fi foarte indulgentă în materie de omisiune de motive. De ordin ar, suprema instanța are obiceiul de a răspunde la motivul de omisiune, substituind motivarea sa, *motivării care lipsește a instanței de fond.*

De astă dată Curtea de casațiune procedează mai abil, dând două motive de respingere:

1) Că instanța de fond spune că a avut în vedere toate indiciile de culpabilitate.

Răspundem :

Dar tocmai de aceasta se plângea recurentul că a mai propus unul și nu numai că nu l'a admis *dar chiar nu a motivat respingerea.* Astfel fiind, cum a putut instanța de fond să aibă în vedere toate indiciile de culpabilitate, când pe acel propus de partea civilă, ea nu numai că nu l'a primit, dar chiar l'a omis în hotărâre și prin urmare și în discutarea afacerii?!

2) Omisiunea —spune Curtea de casație— nu e esențială, de oare-ce subsidiarul tindea a stabili o simplă prezumțiune de culpabilitate, iar nu o dovadă completă.

Cum se poate ca cea mai înaltă autoritate judecătorească română să motiveze astfel hotărârile sale?

Dovada completă în penal?

Dar oare acest lucru poate exista în o legislațiune care a admis sistemul probelor de intimă convingere și nu pe acela al probelor legale?

În realitate toate probele în penal sunt niște simple prezumțiuni mai slabe ori mai puternice de culpabilitate, *dar dovada completă de culpabilitate în penal,* este aproape cu neputință, în

orice caz atât de rar, în cât nu merită să ne ocupăm de dânsa. În penal totul este o simplă prezumțiune, în schimb însă prezumțiunile au în penal o mare, nemărginită importanță, și nu merită disprețul suveran al supremei noastre instanțe, care crede că ele joacă atât de puțin rol încât instanța de fond le poate respinge *chiar fără a motiva respingerea.*

În clasicul său tratat despre probe, Ed. Bonnier, după ce arată puțină importanță a prezumțiunilor în civil, unde părțile în general pot să și faurească probe preconstituite atunci când fac convențiunea, adaugă imediat «din contra în penal, unde e vorba, mai totdeauna de simple fapte, prezumțiunile au o *extremă importanță*, pentru că adesea pot motiva o condamnare capitală!».

Și când importanța prezumțiunilor este în penal atât de mare, *extremă importanță*,—cum se exprima Bonnier—e oare permis instanței de fond să nu țină seamă de această probă, și nu numai să o respingă, *dar chiar să nu motiveze respingerea*, iar suprema instanță să motiveze respingerea ceea ce nu e rolul său, spunând că era vorba de o simplă prezumțiune, adică de un lucru anodin, de care judecătorul penal poate să nu țină de loc seamă?

De sigur că, dacă s'ar da hotărârilor penale importanța care se dă hotărârilor civile, nu am avea deciziuni ca cele de față, sau cel puțin motivarea ar fi mai îngrijită.

* * *

Și acum când am terminat cu critica deciziunii supremei instanțe, fie-mi permis și un cuvânt de critică adresat părții civile; în țara noastră lucrul se întâmplă foarte des, partea civilă este uneori tratată mai rău de cât inculpatul. Profit și eu de acest obicei, *într'un interes public.*

Partea civilă în acest proces e una din persoanele cele mai profund cunoscătoare din țara noastră în materiile penale; putem spune persoana care mai mult de cât oricare alta a lucrat în ogror jurisprudenței noastre penale. Am dreptul dar ca atunci când jurisprudența instanțelor penale de fond, și chiar a supremei instanțe lasă de dorit, să arunce puțin, dacă nu mult, vina și

¹⁾ Cum hic non est de tritico sed de hominis fortunis, existimatione ac capite agatur, quibus rebus nihil est in orbe terrarum preciosius. Jul. Clar., Opera omnia, ed. 1636 p. 70.

¹⁾ Ed. Bonnier Traité théorique et pratique des Preuves en droit civil et en droit criminel. Vème éd Paris 1888. No. 813 p. 658.

pe eminentul și vechiul procuror al Curții de Casație. Din cauză că adese ori n'a fost destul de strict în concluziunile pentru aplicarea legii de procedură penală, acum recoltează un fruct, care desigur că nu i-a plăcut.

Să explicăm critica noastră.

De mai mulți ani luptăm neconținut pentru o cestiune de cea mai mare importanță relativ la judecata afacerilor penale, pentru raportul serios iar nu parodia raportului în penal, cum se face de Curțile noastre de apel și totuși cu durere am văzut că suntem *vox clamantis in deserto*.

Raportul serios făcut ar sili cel puțin pe unul din judecătorii fondului să cunoască bine și aprofundat dosarul afacerii; cunoștințele sale ar lumina pe colegii săi judecători, cece ar împuțina considerabil erorile de fapt, și totdeauna ar face pe Ministerul public și pe avocatul inculpatului să studieze mai bine afacerea, fiindcă s'ar ști controlați de o persoană perfect cunoscătoare a dosarului. Ce a făcut d. Stătescu relativ la raporturi, care după noi sunt cea mai de căpetenie temelie a bunei judecăți penale? Secundatu-ne-a d-sa, cu autorizata d-sale părere și competență în lupta întreprinsă de noi? Datu-ne-a ajutorul pe care ni l'a dat într'o ocaziune, când am isbit să schimbăm o jurisprudență greșită a Curții de Casație?

Nu, din contră, dacă memoria nu ne înșală, a aprobat și d-sa modul neserios de a face raport al judecătorilor dela Curțile de apel.

Să nu ni se obiecteze că aici nu era cazul de a se face un raport afacerea fiind judecată de tribunal: noi am dat acest caz ca exemplu general, iar nu drept justificare a hotărârei tribunalului. Dacă onor. procuror al Curții de casație, prin concluziunile sale ar fi cerut și deprins suprema instanță cu cenzurarea riguroasă a instanțelor de fond în ceia ce privește aplicarea regulilor de procedură, de sigur că această jurisprudență s'ar fi resimțit și în cazul în care d-sa era personal interesat.

Din nenorocire însă, fiindcă mai totdeauna recursul în penal se face de infractorul osândit, ministerul public se crede adeseori adversarul natural al recurentului și caută să acopere violările de procedură ale instanțelor de fond, *mai ales atunci când are convingerea că în fond judecata a fost*

bine dată. Aceasta incurajează instanțele de fond în violarea legii și formându-se la Înalta Curte de Casație o jurisprudență indulgentă, ca să nu zicem contrarie legii, ajunge ca ea să se aplice nu numai când în fond judecata e bună, dar chiar atunci când în fond ea este tot atât de criticabilă pe cât este în formă.

Numai această considerațiune ne-a făcut să criticăm și noi o dată pe partea civilă din procesele penale!

Deși ni se pare că în fond ea are dreptate, după cum am arătat, ca să nu fie mulțumită de deciziunea Curții de casație.

I. TANOVICIANU.

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 23 Noembrie 1912

Președenția d-lui I. DUCA, consilier

Ion G. Demetriade cu D-r. N. Chr. Macri, Cl-opatra E. Metzanos, E. Metzanos soț, Aristidă Chr. Macri și D. G. Demetriadi.

Urmărire imobiliară — Intervenție din partea unui terțiu — Aplicarea dispozițiunilor art. 525 pr. civilă. — Introducerea cererei cu 20 zile înainte de adjudecare și cu plata citațiilor. — Anularea ei dacă nu e însoțită de plata citațiilor. — (Art. 248 și 525 pr. civilă)

Cererea de intervenție făcută de un al treilea în interesul său propriu, la o urmărire imobiliară, având caracterul unei contestațiuni, trebuie făcută conform art. 525 pr. civ., adică cu 20 zile înainte de adjudecare și să fie însoțită de plata citațiilor.

*Dacă, dar, o asemenea intervenție n'a fost însoțită de plata citațiilor, cu drept cuvânt tribunalul o anulează. *)*

Decizia 255/912. — Respins recursul făcut de Ion G. Demetriadi, contra ordonanței de adjudecare a Trib. Tecuci No. 2132/912, dată în proces cu D-r. N. Chr. Macri și alții.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Marinescu

Pe d-l avocat Naumescu în desvoltarea motivelor de casare; și

Pe d-l avocat C. Piesniță, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor de casare:

«Violarea art. 248 din pr. civ și exces de putere în adevăr tribunalul, neținând seamă de dispozițiile precise ale art. 248 din pr. civilă care prevede că intervenția ce se face pentru apărarea unuia din prigonitoarele părți, se poate face în orice stare a procesului și la orice instanță, chiar înaintea Curții de casație, anulează cererea mea de intervenție făcută în ziua înfățișării, pe motiv că nu am plătit citațiile conform art. 525, al a pr. civ; dispozițiunile art. 525 din pr. civilă s'au aplicat în mod eronat, întrucât intervenția mea nu avea caracterul de a revendica sau a păstra vre-un drept de proprietate, ci pur și simplu pentru a-mi apăra interesele mele

*) Acest rezumat s'a publicat în No. 12/913, pag. 143.

de creditor și ale debitorului urmărit. Singura sancțiune a art. 525 pr. civ. nu poate fi alta decât decăderea celor de al treilea de a se opune mai târziu pe cale de contestațiune la executarea ordonanței de adjudecare emisă de tribunal. Astfel fiind, nu se poate abroga dispozițiunea art. 248 din pr. civ., pe baza dispozițiilor cu totul contrarii ale art. 525 care prevede termenul fatal de 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizoriei.

«Violarea art. 525 pr. civ. prin faptul că tribunalul îmi anulează intervenția pe motiv că citațiile n'au fost plătite; or, tribunalul, procedând astfel, comite un exces de putere și creiază nulități neprevăzute de lege, art. 525 neprevăzând o atare nulitate, mai cu deosebire că în speță nu aduceam nici o vătămare părților, căci erau față și începuse chiar să discute admisibilitatea intervențiunei.

Având în vedere ordonanța de adjudecare supusă recursului din care se constată că punându-se în urmărire moșia Vultureni cu trapurile ei de către moștenitorii defunctului dr. Cr. Macri, în baza unui act de ipotecă, debitorul D. Demetriad a făcut contestație, care i s'a respins de tribunalul Tecuciu prin sentința No. 295 din 13 Dec. 911; că, la această contestație recurentul Ion G. Demetriad a făcut intervenție, în calitate de creditor al lui D. Demetriad, pentru a apăra stăt interesele sale, cât și ale debitorului său; că tribunalul Tecuciu a anulat petiția de intervenție, pe motiv că nu s'a plătit taxele citațiilor, după cum prevede art. 525 pr. civ., a cărui dispoziție în această pri-

vință trebuie să fie considerată ca fiind prescrisă sub pedeapsă de nulitate;

Considerând că după art. 525 pr. civ. opozițiile ce se fac în contra unei urmăriri de averi nemișcătoare din partea celor de al treilea cari intervin sau pentru a se anula urmărirea, sau pentru revendicarea ori păstrarea unui drept de proprietate, sau a ori căruia alt drept asupra nemișcătoarelor urmărite, se va face prin cerere înscris cu cel puțin 20 zile înainte de ziua fixată pentru adjudecarea provizorie și nu vor fi primite decât după ce taxele citațiilor vor fi plătite;

Considerând că dacă partea finală a acestei dispozițiuni de lege nu este anume prevăzută sub pedeapsă de nulitate, însă, fiind vorba de o dispozițiune prohibitivă care oprește facerea opozițiilor la urmărire într'un termen mai scurt de 20 zile și fără plata taxelor de citațiuni, nu era nevoie să se prevadă anume sancțiunea nulității, care însă rezultă din modul cum este redactat textul și din desbaterile parlamentare;

Că, în speță, cererea de intervenție făcută de recurent având, în ceea ce privește drepturile sale personale, caracterul unei contestațiuni, urma, potrivit art. 525 pr. civ., să fie însoțită de plata taxelor citațiilor;

Că, nefiind însoțită de plata citațiilor, cu drept cuvânt tribunalul a anulat petiția de intervenție și n'a violat citatul articol și nici art. 248 pr. civ., de oarece intervenția pentru drepturile personale ale intervenientului având caracterul unei contestațiuni, era supusă prescripțiilor privitoare la contestații și cari n'au fost îndeplinite după cum s'a arătat mai sus;

Că, dar, motivele de casare sunt nefondate;

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

REZUMATELE JURISPRUDENTEI INALTEI NOASTRE CURTI DE CASATIE ¹⁾

CASATIE S.-UNITE

Recurentul Herman Stern și prin d-l avocat M. G. Valerian Intimatul Sava Șomănescu prin d-l avocat N. Mițescu.

* *Apel. — Nemotivarea apelului. — Obligația impusă apelantului de a comunica părții intime motivele apelului. — Depunerea motivelor la dosar în prezinua judecăței. — Dacă aceasta satisface cerințele legii pentru comunicarea motivelor de apel. — Art. 69, 333 și 326 pr. civ.*

1. După art. 69 din procedura civilă, nearătarea în petiția introductivă de instanță a temeiurilor de drept și de fapt pe cari se sprijină o cerere, îndrituiește pe partea interesată să ceară amânarea și comunicarea lor, fără a se putea face o a doua amânare pe acest motiv, iar prin art. 333 pr. civ. se prevede că pe lângă formele anume prevăzute prin art. 326 pentru introducerea apelului, se va aplica și toate celelalte rândueli prescise pentru tribunalele de prima instanță.

Prin urmare, dacă o petiție de apel nu coprinde motivele apelului, iar instanța de apel, după cererea intimatului, obligă pe apelant să comunice intimatului motivele de apel, simpla depunere la dosar a motivelor

¹⁾ Deciziile ale căror spețe sunt însemnate cu stelută * prezentând o importanță juridică deosebită, vor fi publicate *in extenso* în numerile viitoare. Redacția

în prezinua judecăței apelului, nu satisface cerințele legii cu privire la comunicarea motivelor: așa că atunci când instanța de apel declară că prin depunerea motivelor la dosar s'a satisfăcut cerința legii relativ la modul comunicării motivelor de apel, necostește dispozițiile privitoare la comunicarea acelor motive edictate de legiuitor în scopul ca partea intimată să fie pusă în măsură de a cunoaște motivele de apel pentru a-și pregăti apărarea sa. (*Cas. sect.-unite, decizia No. 5 din 26 Martie 1913, prin care se casează decizia Curții de apel Buc. s. I No. 17/913*).

Recurentul D-tru Costea prin d-nii avocați Sigmireanu și P. Poni.

Intimata Ioana Livandru St. Stancu și soțul prin d-l avocat C. Iona.

* *Adopțiune. — Netranscrierea hotărârii de adopțiune în termen de trei luni dela darea hotărârii, în registrele stărei civile. — Rămânerea fără efect a adopțiunei. — Vechiul art. 323 c. civil.*

2. Vechiul art. 323 din codul civil prevede că în cele trei luni după darea hotărârii, adopțiunea se va înscrie după cererea uneia sau altoia din părți, în registrul actelor stărei civile ale locului unde și va avea domiciliul adoptatorul, iar acea înscriere se face după o copie legalizată a hotărârii Curței apelative, și adopțiunea va

rămâne fără efect de n'a fost înregistrată în arătatul termen.

Prin urmare, din momentul ce o hotărâre de adopțiune a fost pronunțată la 13 Septembrie 1890, iar trascrierea ei s'a făcut în Septembrie 1891, adică peste termenul de trei luni, acea adopțiune se consideră fără nici un efect, iar modificările aduse în anul 1906 articolului 323 c. civil, nu pot fi aplicabile și actelor de adopție anterioare promulgării legii modificatoare, întrucât modificarea acestui articol nu este făcută cu efect retroactiv. (*Cas. secțiuni-unite, decizia No. 6 din 21 Martie 1913, prin care se casează sentința Trib. Teleorman No. 236/1909.*)

CASAȚIE S. I

Recurenta Prefectura Buzău prin d-l avocat D. Moldoveanu. Intimatul Banca de Scompt, prin d-l avocat Gh. Cernescu.

***Gestiune de afaceri.—Particular care printr'o gestiune de afaceri produce un profit unui județ.** — *Dacă județul poate refuza plata cerută sub cuvânt că județul nu a fost autorizat.*

1. Deși este adevărat că un particular nu poate printr'o gestiune de afaceri să oblige pe o persoană publică de ordin administrativ, — cum ar fi un județ — fiindcă s'ar eluda regulile de tutelă administrativă cari nu permit acestor persoane publice să se oblige decât cu autorizațiunea organelor administrative superioare; atunci însă când este necontestat că județul a profitat din acea gestiune de afaceri, nu poate fi apărat de plata sumei cerută, de oarece oricine are o acțiune de «in rem verso» contra oricui s'ar înavuți pe nedrept în dauna sa, principiu aplicabil și atunci când cel înavuțit este o persoană juridică cu caracter public. (*Cas. s. I, decizia No. 143 din 19 Februarie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei C. de apel Iași secția III, No. 213/910.*)

Recurentul Vitorio Durando ș. a., prin d-nii avocați Otulescu și B. Păltineanu. Intimatul Ministerul de fin. prin d-l avocat C. Marinescu.

***Restituiri de taxe.—Timbru proporțional.—Dacă asemenea taxe de timbru se restituiesc, și în cari cazuri.** — *Societate comercială constituită prin contract. — Nefuncționarea ei din diferite împrejurări.— Dacă se poate restitui taxa timbrului proporțional percepută pentru acel act.— Art. 10 și 23 l. timbrului.*

2. a) Conform art. 10 din legea timbrului, taxele de timbru și celelalte taxe speciale prevăzute de această lege, legal percepute, nu se restituiesc în nici un caz, de unde rezultă că pentru ea o taxă de timbru proporțională să fie restituită, trebuie ca ea să fi fost ilegal percepută.

b) Art. 23 al. 3 din legea timbrului prevede că, conținutele pentru constituirea și desfacerea asociațiilor

sunt supuse la taxa timbrului fix de 10 lei coala, și la taxa proporțională de trei lei pentru fie care mie de lei dela 10 00 lei în sus; de unde rezultă că legiuitorul a voit să supună la taxă actul scris de constituirea societății, fără să se preocupe dacă formalitățile cerute de codul comercial pentru existența legală a societăților comerciale au fost sau nu îndeplinite, sau dacă societatea a funcționat sau nu.

Prin urmare, dacă după încheierea actului constitutiv al societății de către părți, ele au renunțat să mai îndeplinească formalitățile cerute de codul comercial, pentru existența legală a unei societăți comerciale astfel că acea societate nu s'a realizat și n'a funcționat, aceasta nu poate să aibă nicio influență asupra legalității perceperei taxei de timbru proporțional care era datorită și deci legal percepută din moment ce actul a fost semnat de părți și prezentat la tribunal. (*Cas. s. I, decizia No. 201 din 6 Martie 1913, prin care se respinge recursul făcut contra deciziei Curții de apel Buc. s. III No. 158/910.*)

CASAȚIE S. II

Recurenta Obștea locuitorilor din Comuna Ploestiori prin d-l avocat N. Părculescu. Intimatul S. I. Samueli prin d-l avocat M. Antonescu.

***Hotărnicie.—Executarea ei.** — *Dacă e nevoie de a se comunica mai întâi titlul executor și somația.* — *Soluție negativă.* — *Neaplicarea art. 387 și 388 pr. civilă.— Procedură specială de executare prevăzută de regulamentul hotărnicilor prin art. 32.*

1. Pentru executarea hotărnicilor nu este nevoie de îndeplinirea formalităților prevăzute de art. 387 și 388 pr. civilă, adică de a se comunica mai întâi titlul executor și o somațiune, întrucât regulamentul special al hotărnicilor prevede alt mod de executare. Astfel art. 32 prevede că așezarea hotarelor se face de către inginer, în prezența judecătorului, după chemarea părților ce se face de judecător; iar aceasta este singura formalitate de îndeplinit pentru executarea hotărnicilor cari fixează definitiv hotarele, fie că s'a făcut ori nu s'a făcut vre-o acțiune de revendicare cu ocazia depunerii hotărniciei, întrucât regulamentul de hotărnicii nu distinge. (*Cas. s. II, decizia civilă No. 6 din 11 Ianuarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curții de apel București, s. I No. 139/912.*)

Recurentul Ministerul Domeniilor prin d-l avocat Al. Ubușeanu. Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

Delict silvic.—Flagrant delict. — *Proces-verbal.—Semnarea lui de doi martori.—Cazul când martorii nu știu carte.* — *Semnare prin punere de deget.* — *Art. 78, 80 și 81 c. silvic.*

2. După art. 78 din cōdul silvic, în caz de flagrant delict, procesul verbal de constatarea delictului trebuie semnat și de doi martori; legea însă necerând să se arate dacă martorii nu știu carte, nu se poate anula un proces verbal care este semnat de doi martori prin punere de

deget, pe motiv că nu se menționează că acei martori nu știu carte. (Cas. s. II, decizia penală 13 din 8 Ianuarie 1913, prin care s'a casat sentința Trib. Ilfov s. I No. 956/912).

Recurentul I. Dratzky, lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror M. Vidrașcu.

***Parte civilă. — Sentința achitătoare. — Materie corecțională. — Dreptul părții civile de a face apel, și a stabili existența delicțului, spre a cere despăgubiri civile. — Art. 197 pr. civ.**

3. In contra sentinței achitătoare in materie corecțională, partea civilă are dreptul de apel, potrivit art. 197 pr. penală, putând stabili inaintea instanței de apel existența delicțului, care e cauza cererilor sale de despăgubiri, deși ministerul public nu a făcut apel. (Cas. s. II decizia penală No. 23 din 9 Ianuarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Curței de apel Galați, s. I, No. 201/912).

Recurentul C. St. Butoi, lipsă.
Ministerul Public prin d-l procuror M. Vidrașcu.

Judecătoria de pace. — Mijloace de apărare. — Invocarea lor din oficiu. — Măsură lăsată la chibzuința judecătorului. — Lipsă de nulitate. — Art. 83 l. j. p.

4. Art. 83 din legea judecătorilor de ocoale recomandă judecătorului de a invoca din oficiu mijloacele de apărare, admisibile după dreptul comun, in raport cu natura și importanța afacerii, fără însă a creia o cauză de nulitate, totul fiind lăsat la chibzuința și înțelepciunea judecătorului. (Cas. II, decizia penală No. 86 din 16 Ianuarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra sentinței tribunalului Gorj, s. I, No. 3071 din 912).

Recurentul Millo și S. I. Herșcovici s. a., lipsă.
Ministerul Public prin d-l Procuror general St. Popescu.

***Bancruță. — Independența jurisdicției penale și a celei comerciale. — Acordarea unui morator. — Admisibilitatea urmăririi comerciantului inaintea instanțelor represive. — Art. 714 și 875 c. comercial.**

5. Acordarea unui moratoriu de către tribunalul comercial, cum și respingerea cererii unuia din creditorii de a se declara in stare de faliment un comerciant, nu împiedică urmărirea acestui din urmă pentru faptele ce i se impută și trimiterea lui inaintea instanțelor represive, in baza principiului independenței jurisdicțiunii comerciale și a celei penale in materie de faliment și de bancruță, hotărârea tribunalului comercial neputând constitui lucru judecat in această privință. (Cas. s. II, decizia penală No. 310 din 13 Februarie 1913, prin care s'a respins recursul făcut contra deciziei Camerei de punere sub acuzare din Iași No. 837 și 845/912).

CASAȚIE S. III

Recurentul Ministerul de fin. prin d-l avocat Othulescu.
Intimata Primăria Comunei Tg. Jiu prin d-l avocat I. Terpu

Taxe succesoriale. — Legatar universal. — Obli-

gația lui de a plăti taxele și pentru legatele particulare. — Comună instituită legatară universală. — Scutirea ei de taxe. — Plata taxelor numai pentru legatele particulare. — Art. 73 și 48 al. 8 l. timbrului.

1. Legatarii cu titlu universal ai unei succesiuni fiind ținuți să plătească și taxele datorite de legatarii particulari, reținând acea taxă din legat, potrivit art. 73 al. 2 dia legea timbrului, urmează că primăria unui oraș care a fost lăsată legatară universală asupra unei averi, deși este scutită de plata taxelor de înregistrare prin art. 48 al. 8 din legea timbrului, totuși este ținută la plata taxelor datorite pentru un legat particular consistând într-o rentă viageră lăsată de defunct soției sale (Cas. III, decizia No. 96 din 15 Februarie 1913, prin care s'a casat sentința trib. Gorj s. II No. 82/912).

Recurentul I. D. Andronescu s. a. prin d-l avocat P. Borș.
Intimata Administrația Casei Bisericii prin d-l avocat L. Minulescu.

***Contencios administrativ. — Epitrop al unei biserici. — Înlocuirea lui de către Administrația Casei Bisericii. — Recurs in casație. — Admisibilitate in principiu. — Respingere in fond. — Art. 12 și 19 l. Casei Bisericii și art. 62, 63, 64 și 65 din regulamentul ei, și art. 5 lit. f din legea Curții de casație din 1912.**

2. Potrivit dispozițiilor legii Casei Bisericii și regulamentului ei, când se constată că epitropia unei biserici nu administrează bine interesele ce-i sunt încredințate sau nu se conformează dispozițiilor Administrației Casei Bisericii, aceasta poate pronunța destituirea epitropilor vinovați sau să-i înlocuiască.

Este admisibil in principiu recursul direct făcut la secția a treia a Curții de casație, ca contencios administrativ, de un epitrop al unei biserici ce a fost înlocuit in funcțiunea sa de către Administrația Casei Bisericii, de oarece in speță este vorba de înlocuirea unor persoane din funcțiuni in care au fost aleși, numiți și confirmați de o autoritate administrativă pe un timp determinat, iar nu de aprobarea sau controlarea unor lucrări ale unei autorități inferioare, pusă sub tutela administrativă sau controlul ierarhic al unei administrații superioare. cazuri in care n'ar fi loc de plângere la Inalta Curte de casație. (Cas. s. III, decizia No. 160 din 11 Martie 1913, prin care s'a respins recursul contra înlocuirii recurenților de către Casa Bisericii din funcțiunea de Epitropi ai bisericii parohiale Flămânda din București prin notificările ce le-a făcut sub No. 1762 și 1765/913).

Ecouri dela examenele de drept

XII

— Când se sting acțiunile prin concurs?

— Când o persoană are asupra unui lucru, o îndrituire activă și una negativă! De pildă: Eu datorez lui X și X îmi datorește mie!